

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS  
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

**PAŽYMA**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVŪNŲ GEROVĖS IR APSAUGOS ĮSTATYMO NR. VIII-500 3  
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

**(TOLIAU – ĮSTATYMO PROJEKTAS)  
(TAP NR. 22-2074; TAIS NR. 22-10037(2))**

2022-12-12      Nr. NV-3579

Vilnius

**1. Projektų rengėja – Aplinkos ministerija.**

**2. Projekto tikslas** – užtikrinti nuolatinį Lietuvos Respublikos teritorijoje esančių laukinių gyvūnų (išskyrus Baltijos jūros pakrantę ir joje esančius jūros žinduolius ir vandens paukščius), kurie yra sužeisti, esantys ne jų rūšies buveinėje ar patekę į jiems netinkamą gyventi aplinką, konfiskuoti ar kuriems reikalinga pagalba, laikymą, globą, reabilitaciją, adaptaciją, išgydytų ir adaptuotų bei galinčių savarankiškai gyventi laukinių gyvūnų paleidimą į natūralias buveines ar perdavimą kitiems asmenims, turintiems tinkamas sąlygas laikyti perduodamus gyvūnus.

**3. Dabartinė situacija:**

- Aplinkos ministerija ir jos pavaldžios institucijos gauna daug pranešimų apie sužeistus, į nelaimę patekusius, esančius ne jų rūšies buveinėje ar jiems netinkamoje gyventi aplinkoje laukinius gyvūnus. Be sužeistų, globos reikalaujančių laukinių gyvūnų problemos, susiduriama ir su konfiskuotinių laukinių gyvūnų paėmimo, laikymo, veterinarinės priežiūros, visuomenės informavimo apie gyvūnų globą problemomis;
- Dabar šiai problemai spręsti iš Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšų perkama rastų sužeistų, į nelaimę ar neįprastą aplinką (pvz., miesto) patekusių laukinių gyvūnų, taip pat konfiskuotų ar kitaip iš neteisėtai laukinius gyvūnus laikančių asmenų paimtų laukinių gyvūnų (ne tik vietinių, bet ir egzotinių) laikymo, priežiūros, gydymo paslauga, tačiau ji nepatenkina viso pagalbos laukiniams gyvūnams poreikio, nes rinkoje trūksta tiekėjų, galinčių teikti kokybišką analogišką paslaugą;
- Dėl nepakankamos ir keliamų reikalavimų neatitinkančios pagalbos laukiniams gyvūnams mažiau jų išgydoma ir paleidžiama į laisvę, todėl nyksta (ar mažėja) biologinė įvairovė. Pagal statistiką, 2013–2018 metais 48,4 proc. paimtų gyvūnų buvo nugaišinti, 16,4 proc. nugaišo, 13,9 proc. palikti įstaigoje ar perduoti kitiems globėjams, 21,4 proc. paleisti į laisvę. Nugaišintų ir nugaišusių iš viso buvo 64,8 proc., liko gyvų – 35,2 proc. Daugiau dėmesio skiriant gydymui, šis santykis būtų geresnis, t. y. daugiau gyvūnų liktų gyvi. Atkreiptinas dėmesys, kad iš visų 2013–2018 metais užregistruotų gyvūnų 77 buvo iš Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų sąrašo, iš viso 20 rūšių tokių gyvūnų. Daugiausia buvo paukščių – vištvanagių (18 individų), jūrinių erelių (12), pelėsakalių (11), juodųjų gandrų (6), didžiųjų baublių (5). Kitų gyvūnų buvo po 4 ar 3 ir mažiau;
- Nesprendžiant problemos ir jos priežasčių, nebus užtikrinamos kokybiškos laukinių gyvūnų globos paslaugos visoje Lietuvoje, dėl to mažės laukinių gyvūnų populiacija, taip pat nebus pasiekti nacionaliniai ir ES tikslai dėl tinkamo laukinių gyvūnų laikymo, naudojimo ir apsaugos;
- Jei būtų veikiama esamomis sąlygomis, Aplinkos ministerija ar jai pavaldi institucija toliau pirktų gyvūnų globos priemonių įgyvendinimo paslaugas. Konfiskuotų laukinių ir invazinių gyvūnų bei gyvūnų hibridų transportavimo (laikymo ES šalyse), gyvūnų globos priemonių suteikimo (gyvūnų laikymo patalpų nuoma, šėrimas, vet. paslaugos), įvairių tyrimų (medicininiai, patologiniai tyrimai, ekspertizės ir kt.) išlaidoms padengti 2022 m. Aplinkos ministerija skyrė apie 357 tūkst. eurų. Kokybiškų paslaugų teikimo nepavyksta užtikrinti tiek dėl nepakankamo finansavimo, tiek ir dėl to, kad tokių paslaugų pasiūla rinkoje labai menka. Kasmet konfiskuotinių gyvūnų paėmimo, transportavimo, gydymo, priežiūros, laikymo paslaugos perkamos šalyje ar užsienyje iš tiekėjų, nes dabar Lietuvoje nėra arba trūksta tinkamos kvalifikacijos veterinarijos ar gyvūnų gerovės specialistų.

**4. Projekto esmė:**

- Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad laukinių gyvūnų laikymo, globos, reabilitacijos, adaptacijos, gyvūnų paleidimo į natūralias buveines, perdavimo kitiems asmenims, bendradarbiavimo su laukinių gyvūnų globėjais, teikiant jiems metodinę pagalbą, funkcijas, taip pat visuomenės konsultavimą ir informavimą laukinių gyvūnų gerovės, globos ir apsaugos klausimais, kuri dabar atlieka Aplinkos ministerija ar jos įgaliota institucija, **būtų pavesta vykdyti Lietuvos sveikatos mokslų universitetui, prie kurio steigiamas naujas padalinys – Laukinių gyvūnų globos centras** (toliau – LGGC), kuri planuojama baigti statyti 2023 m. pradžioje ir kuris pradėtų veikti 2023 metų spalio mėnesį;
- Aplinkos ministerijos užsakymu 2018 m. parengta galimybių studija „Dėl tinkamos pagalbos ir globos sužeistiems, nelaimėn patekusiems, esantiems ne jų rūšies buveinėje ar netinkamoje jiems gyventi aplinkoje ir konfiskuotiems laukiniams gyvūnams“, kurios metu buvo parengtas ir investicijų projektas „Laukinių gyvūnų globos centro įkūrimas“ (toliau – investicijų projektas). Rengiant investicijų projektą išnagrinėtos 2 alternatyvos – su galimomis grėsmėmis ir nauda – ir pateiktas pasiūlymas įgyvendinti investicijų projektą, kuris apimtų specializuoto Laukinių gyvūnų globos centro (toliau – LGGC) pastatų komplekso Naujųjų Muniškių kaime (Kauno r.), kaip Lietuvos sveikatos mokslų universiteto padalinio, statybą. Atsižvelgus į atliktą šio projekto vertinimą, 2020-05-27 tarp Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ir Aplinkos projektų valdymo agentūros pasirašyta sutartis Nr. 05.5.1-APVA-V-018-01-0014 dėl projekto „Laukinių gyvūnų globos centro įkūrimas“.
- 2023 m. pabaigoje įkūrus LGGC, tinkamiausias sprendimas būtų funkcijas, susijusias su asmenų informavimu ir konsultavimu laukinių gyvūnų gerovės, globos ir apsaugos klausimais perduoti Lietuvos sveikatos mokslų universitetui ar jo padaliniui, t. y. LGGC. Siūlomas pasirinkimas (sprendimas) grindžiamas tuo, kad LGGC būtų nuolatinis paslaugos teikėjas, kuris galėtų patenkinti visos Lietuvos poreikį gauti laukinių gyvūnų gydymo, reabilitavimo, adaptavimo, išleidimo į natūralias buveines ir kitas gyvūnų globos ir gerovės užtikrinimo paslaugas, užtikrintų teikiamos paslaugos kokybę, nes būtų specializuotas ir turėtų reikiamą infrastruktūrą laukiniams gyvūnams laikyti tinkamomis sąlygomis, mokslinę bazę, reikiamų žinių ir patirties šioms paslaugoms teikti;
- ES lėšomis įgyvendintas projektas ir sukurti techniniai pajėgumai, t. y. pastatytas LGGC, kurie būtų tinkamai naudojami ir padėtų išsaugoti saugomas rūšis, leistų tinkamai pasirūpinti laukiniais gyvūnais, kuriems reikalinga pagalba, – būtų užtikrinta jiems reikalinga veterinarinė priežiūra, gydymas, kitos būtinos priemonės.
- Valstybės biudžeto lėšų per Aplinkos apsaugos rėmimo programą šiam tikslui skiriama ir dabar, bet, įsteigus Lietuvos sveikatos mokslų universiteto padalinį LGGC ir pavedus jam vykdyti šias funkcijas, turėtų būti numatytas nuolatinis finansavimas ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetui ar jo padaliniui – Įstatymo projekte numatytoms funkcijoms vykdyti. Lėšų reikėtų LGGC infrastruktūrai išlaikyti, vaistams, pašarams, kurui įsigyti, darbo užmokesčiui LGGC darbuotojams mokėti ir pan., todėl lėšų poreikis būtų didesnis ir siektų apie 412 tūkst. eurų per 2023 metus (atsižvelgus į tai, kad pirmaisiais metais padalinys veiks ne nuo metų pradžios ir tik dalinai). Nuo 2024 m. LGGC pradėjus veikti numatytu pajėgumu, finansavimo poreikis išaugtų iki 806 tūkst. eurų per metus. Šis finansavimas leistų užtikrinti paslaugų kokybę, laiku suteikti kvalifikuotą pagalbą, todėl būtų pasiekta geresnių rezultatų – daugiau laukinių gyvūnų būtų išgydyti ir grąžinti į jiems įprastas buveines.

## 5. Derinimas:

- Įstatymo projektas teiktas derinti šioms institucijoms: Teisingumo ministerijai, Sveikatos apsaugos ministerijai, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Žemės ūkio ministerijai, Finansų ministerijai, Konkurencijos tarybai, Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai, Lietuvos sveikatos mokslų universitetui, Aplinkos apsaugos departamentui, Aplinkos apsaugos agentūrai, Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai, Muitinės departamentui;
- Be pastabų suderinta su Sveikatos apsaugos ministerija, Muitinės departamentu, Valstybine saugomų teritorijų tarnyba, Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, Konkurencijos taryba, Higienos institutu ir Aplinkos apsaugos departamentu;
- Atsižvelgta į Teisingumo ministerijos, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto pastabas;
- Finansų ministerijos, Žemės ūkio ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūros pastabos taip pat įvertintos, į daugumą jų atsižvelgta arba jos suderintos darbo tvarka;

- Atsižvelgta į Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos techninio pobūdžio pastabą 1 straipsnyje pataisyti ministerijos pavadinimą ir į pastabą, kad įstatymu būtų suteikiami įgaliojimai aukštajai mokyklai, bet ne jos padaliniui. Tačiau LGGC yra Lietuvos sveikatos mokslų universiteto padalinys, todėl paliekama galimybė Lietuvos sveikatos mokslų universitetui įgalioti savo padalinį teikti šias funkcijas. Pažymime, kad, pavedant Lietuvos sveikatos mokslų universitetui ar įgaliotam jo padaliniui vykdyti minėtas funkcijas, dėl kurių pavedimo pagrįstumo kilo abejonių Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, buvo vadovaujamosi Lietuvos sveikatos mokslų universiteto statuto, patvirtinto Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. XI-973 „Dėl Kauno medicinos universiteto ir Lietuvos veterinarijos akademijos reorganizavimo ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto statuto patvirtinimo“, 15 punkte nurodytais uždaviniais, kuriuos įgyvendindamas Lietuvos sveikatos mokslų universitetas gali „teikti gyvūnų auginimo, veislininkystės, gyvūninės produkcijos gamybos, ligų profilaktikos, gydymo ir maisto saugos paslaugas“, „tobulinti specialistus vykdant jų tęstinį mokymą ir juos perkvalifikuoti“ ir pan. Be to, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas ir dabar turi padalinių – L. Kriaučeliūno smulkiųjų gyvūnų kliniką, Stambųjų gyvūnų kliniką, Gyvūnų gerovės centrą, kurių veikla – gydymas, specialistų konsultacijos. LGGC bus dar vienas padalinys. Įvertinus tai, kad šių funkcijų įgyvendinimui finansuoti būtų naudojamos Aplinkos ministerijai skiriamų asignavimų, įskaitant Aplinkos apsaugos rėmimo programą, lėšos, kurios pagal sutartis būtų skiriamos Lietuvos sveikatos mokslų universitetui, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pasiūlymas Įstatymo projekte nurodyti finansavimo šaltinį netinkamas;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2022 m. gruodžio 1 d. pateikė išvadą Nr. NV-3451 su pastabomis ir pasiūlymais Įstatymo projektui.

#### **6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – tiesiogiai neįgyvendina.**

**7. Dalykinio vertinimo išvada** – siūlytina Įstatymo projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime (II dalyje), iki kurio rengėjai įvertins Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022 m. gruodžio 1 d. išvadoje Nr. NV-3451 pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja

Jurgita Gaižiūnienė

Jurgita Gaižiūnienė, tel. +37052098780; +37066842074, el. p.  
jurgita.gaiziuniene@lr.lt